

Woonwagen RECHT

door: Sjoerd Jaasma,
advocaat woonwagenzaken

Met ingang van 2020 neemt Sjoerd Jaasma in deze rubriek uitspraken van rechters onder de loep die belangrijk zijn voor bewoners van woonwagens. Wat betekenen de uitspraken? En welke gevolgen kunnen ze hebben voor anderen?

De eerste uitspraak die ik wil behandelen is die over de protestactie van de bewoners uit Zwolle. Een aantal bewoners voert daar al vanaf oktober 2018 actie voor meer standplaatsen en een rechtvaardig toewijzingsbeleid. De meeste lezers zullen deze actie wel kennen van Facebook.

Is het een betoging?

Wat kunnen we leren van deze uitspraak? Het gaat hier juridisch alleen om het punt of er nog sprake is van een betoging in de zin van artikel 9 van onze Grondwet en de Wet op de openbare manifestaties.

Artikel 9 Grondwet zegt:

1. *Het recht tot vergadering en betoging wordt erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.*
2. *De wet kan regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.*

Onder de hamer: Wel of geen betoging

Volgens Artikel 9 van de Grondwet heeft iedereen in ons land het recht om te vergaderen en te betogen (actievoeren). Maar er zijn wel beperkingen. Die worden genoemd in de Wet op de openbare manifestaties. Daarin staat (in artikel 2) dat een betoging die van tevoren is aangemeld alleen verboden of beëindigd kan worden als er gevaar voor de volksgezondheid dreigt, als dat in het belang is van het verkeer of om wanordelijkheden te voorkomen.

Wat is een betoging

In haar uitspraak van 27 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3174, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gesteld dat het bij een betoging gaat om het uitdragen van gemeenschappelijk beleefde gedachten en wensen op politiek of maatschappelijk gebied. Acties die niet, of niet primair, het karakter van een gemeenschappelijke meningsuiting hebben, maar waarbij andere elementen overheersen, zijn geen betogingen zoals bedoeld in de vorige zin. Je moet dus aandacht vragen voor een maatschappelijk probleem, zoals het tekort aan woonwagendstandplaatsen.

Wanneer is het geen betoging meer

De gemeente Zwolle stelt dat de betoging is veranderd in permanente bewoning en dus geen betoging meer is. De gemeente verbiedt dus niet

een betoging zoals die van de bewoners, maar wel als de bewoners dat op de huidige manier doen, namelijk dat ze er wonen, zich hebben ingeschreven in de registers van de gemeente en verder geen andere woonruimte hebben.

We zagen al eerder in andere uitspraken dat een betoging zijn status kan verliezen. Bijvoorbeeld als het doel al is bereikt en als er veel tijd is verstreken.

De rechter vindt dat de gemeente haar bevoegdheid mag gebruiken om op te treden tegen overtredingen van de Omgevingswet. Zo hadden de bewoners geen bouwvergunning voor het plaatsen van een woonwagen. De rechter doet overigens uitspraak als voorzieningenrechter in een soort kort geding. Dat betekent dat zijn uitspraak in principe niet doorslaggevend hoeft te zijn in de afhandeling van het nog lopende beroep. Hoe zit dat eigenlijk met bezwaar en beroep en voorlopige voorzieningen?

Kort het bestuursprocesrecht

Er is een besluit van de gemeente dat je weg moet. Dan heb je zes weken de tijd om bezwaar te maken. Dat doe je door een brief te schrijven en dat heet dan een bezwaarschrift. Het bezwaarschrift schort de werking van het besluit niet op. Als de gemeente dus besloten heeft dat de wagen binnen twee weken weg moet dan heb je geen tijd om de bezwaarschriftprocedure af te wachten. Dan kun je de rechter (de voorzieningenrechter) vragen het besluit gedurende de tijd dat de bezwaarprocedure duurt, te schorsen. Dat noemen we een voorlopige voorziening treffen.

Als dat wordt afgewezen, zul je de wagen weg moeten halen. Wordt het toegewezen dan mag je de hele bezwaarprocedure afwachten.

Na de bezwaarprocedure ligt er een nieuw besluit en daartegen kun je bij de rechtbank in beroep gaan. Dan kun je weer vragen aan de voorzieningenrechter om het besluit gedurende die procedure te schorsen en dat is wat er hier in Zwolle nu aan de hand was. Als het verzoek om schorsing wordt afgewezen dan kun je alleen nog maar voldoen aan het besluit van de gemeente. Je kunt niet in hoger beroep tegen de uitspraak in een voorlopige voorziening.

Wat leren we hiervan?

Woonwagenbewoners kunnen dus wel actie voeren en aandacht vragen voor het probleem van het standplaatsentekort en dat kan ook nog wel vrij lang zijn, maar op enig moment zal de actie weer moeten eindigen.

Meld de betoging van tevoren aan bij de gemeente en zorg dat de actie zichtbaar is en aandacht oplevert van de plaatselijke krant. Het beste is om dat te doen op een moment dat dit onderwerp op de agenda staat bij de gemeente, dan heb je de meeste aandacht.

Er zijn veel acties geweest en er zijn veel klachten ingediend bij het College voor de Rechten van de Mens. En die hebben veelal wel tot een positief resultaat geleid. Verschillende gemeenten passen hun woonwagenbeleid nu aan en er komen weer extra standplaatsen. Dat is te danken aan alle woonwagenbewoners die hiervoor gestreden hebben en dat verdient waardering. Tegen de stroom in hebben zij doorgezet en resultaten geboekt.

Tekst: Sjoerd Jaasma

*Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het advocaat Sjoerd Jaasma.
Baden Powellweg 305, 1069 LH Amsterdam.
Tel. 020 - 3033893.
e-mail: sjaasma@jaasmadewinter.nl
website: www.jaasmadewinter.nl*